

การวิพากษ์แนวเรื่องเล่าในเพลงประกอบภาพยนตร์ไทย

นายเอกอมร เอี่ยมศิริรักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

NARRATIVE CRITICISM IN THAI ORIGINAL SOUNDTRACKS

Mr. Ekamorn Iamsirak

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Speech Communication

Department of Communication and Performing Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

490999

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิพากษ์แนวเรื่องเล่าในเพลงประกอบภาพยนตร์

โดย

นายเอกอมร เอี่ยมศิริรักษ์

สาขาวิชา

วาทวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์อวยพร พานิช

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร.โสภารรณ บุญนิมิตร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์อวยพร พานิช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เมตตา วิวัฒนานุกูล)

..... กรรมการ
(อาจารย์สุกัญญา สมไพบูลย์)

นายเอกอมร เข้มศิริรักษ์ : การวิพากษ์แนวเรื่องเล่าในเพลงประกอบภาพยนตร์ไทย (NARRATIVE CRITICISM IN THAI ORIGINAL SOUNDTRACKS) อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์อวยพร พานิช, 189 หน้า.

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเพลงประกอบภาพยนตร์ตามกรอบแนวคิดวาทวิพากษ์ทางวาทศาสตร์โดยใช้ลักษณะวาทวิพากษ์แนวเรื่องเล่า (Narrative Criticism) ในการตีความหมายการสื่อสารอารมณ์เพลง และรูปแบบแนวโน้มของเพลงประกอบภาพยนตร์ไทยที่รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ (รางวัลสุพรรณหงส์) สาขารางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยมที่จัดโดยสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2534-2549 รวมทั้งสิ้น 14 เพลง เพื่อให้ทราบถึงกลวิธีในการนำเสนอ อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์เพลงประกอบภาพยนตร์ให้มีคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดวาทวิพากษ์แนวเรื่องเล่าของวาทศาสตร์ และสนับสนุนผลการวิเคราะห์โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการศึกษาพบว่า

1. เหตุการณ์ในเพลงประกอบภาพยนตร์ที่จะได้รับรางวัลต้องเล่าเรื่องตามเหตุการณ์ หรือที่เรียกว่า “แก่นของเรื่อง” และควรเป็นการเล่าเรื่องตามเหตุการณ์หลักทั้งหมด
2. เพลงประกอบภาพยนตร์ต้องสามารถเล่าแก่นเรื่องได้ และต้องสื่อสารแก่นเรื่องไปยังผู้ฟัง ซึ่งควรเป็นการสื่อสารแก่นเรื่องทั้งหมดของภาพยนตร์จะให้ผลที่ดีกว่าการนำเสนอเพียงบางส่วน
3. หากเพลงประกอบภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลต้องสามารถบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวแสดงหลัก ซึ่งตัวแสดงหลักอาจเป็นผู้เล่าเรื่องเพียงคนเดียว หรือหลายคนก็ได้
4. เพลงที่ถูกสร้างสรรค์ที่วางทำนอง เนื้อหา และเรียบเรียงนำหนักในการเล่าเรื่องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เปรียบเสมือนการย่อเรื่องสำคัญ และการหยิบยกโคลงแม่กษของภาพยนตร์มาใส่ไว้ในเพลงประกอบภาพยนตร์ ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมและดึงลึกไปในการชมภาพยนตร์เรื่องนั้นได้ดียิ่งขึ้น

ภาควิชา.....วาทวิทยาและสื่อสารการแสดง...ลายมือชื่อนิสิต *เอกอมร เข้มศิริรักษ์*
 สาขาวิชา.....วาทวิทยา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *อ. อวยพร*
 ปีการศึกษา 2549 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

488 51750 28 : MAJOR SPEECH COMMUNICATION

KEY WORD: NARRATIVE CRITICISM , SOUNDTRACKS , THAI SONG

EKAMORN IAMSIRIRAK : NARRATIVE CRITICISM IN THAI ORIGINAL SOUNDTRACKS.THESIS ADVISOR : ASSOC. PROS. UAYPORN PANICH, 189 pp.

This research studies the Thai original soundtracks in the frame work of Rhetoric criticism by using Narrative criticism in translating, communicating the song emotions and figures the trend of Thai Original Soundtracks which achieve The Federation of National Film Association of Thailand award in the category of the best original song awards granted by Federation of National Producers of Thailand from the 1991 – 2006 totally 14 songs. The research objectives are to illustrate the presentation chain value process and furthermore characterize the qualified Thai original soundtracks composing ways by analyzing in the frame work of Rhetoric Narrative criticism and encouraging the analyze results by interviewing the well-known specialist as our gratitude

The research results indicate that

1. The awarded Thai original soundtracks should narrate the movie events or as called "Themes" and communicate through out all main themes of the movies in the song
2. The awarded Thai original soundtracks should contain the movie themes and Communicate the themes to the audience which ought to cover the entire themes than just depict partly.
3. The awarded Thai original soundtracks should narrate all events occurring to the lead actor or actress which can be focused on the one or more lead actors as wishes.
4. the well-composed song that consists of rhythmic and content weighting each theme in to the same direction is analogous as the conclusion of the movie main events and the illustration of the movie climax in the song will bring the audience sentimentally deep in to the movie context.

Department of...Speech Communication. Student's signature.....
and Performing Arts.....

Field of study...Communication Arts..... Advisor's signature.....

Academic year.....2006..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอบคุณคำอวยพรของพระพุทธเจ้า และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทุกๆ พระองค์ในสากลโลกที่
ผมเคารพบูชา รวมถึงอันสงฆ์จากการสวดมนต์ และการฝึกสมาธิ ที่ทำให้ผมได้เข้าใจอีกมุมหนึ่ง
ของชีวิตมากขึ้น

ป้า แม่ อาโกว เจ้เซอร์รี่ และพี่เต๋นที ที่เป็นกำลังใจ และบรรยากาศความอบอุ่น
ของครอบครัวของเรา ไม่ว่าจะเมื่อไรทุกๆ คนในครอบครัวของผมก็เป็นกำลังใจให้ผมรู้สึกอบอุ่นได้
ในทุกช่วงเวลาของชีวิต

ขอบคุณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันแห่งความภาคภูมิใจของผมและของ
ทุกคนในครอบครัว ที่ให้โอกาสทางการศึกษาในระดับมหาบัณฑิต และกราบขอบพระคุณครู
อาจารย์ทุกๆ ท่านที่เคยอบรมสั่งสอนผมตั้งแต่วัยอนุบาล จนถึงระดับอุดมศึกษา

ขอขอบพระคุณอาจารย์อวยพร พานิช สำหรับวิชาความรู้ ความกรุณาในทุกๆ
ด้าน และกำลังใจที่อาจารย์มีให้ผมอย่างมากมาย ผมพบอาจารย์ที่เป็นทั้งแม่ และนางฟ้าที่น่ารัก
ของผมอีกคนแล้วครับ ผมจะยึดหลักความงดงามของอาจารย์ไว้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต
ต่อไปครับ กราบขอบพระคุณอย่างสูงครับ ขอขอบคุณอาจารย์โสภณวรรณ อาจารย์เมตตา อาจารย์
สุกัญญา อาจารย์อรวรรณ ที่กรุณาสละเวลาเสนอแนะสิ่งต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับออกมาได้
สมบูรณ์ในทิศทางที่เหมาะสมที่สุด และที่ใส่ใจกับความเอื้อเฟื้อในทุกๆ ด้านครับ

หงส์ จ่า.... เพื่อนคนสำคัญที่เป็นธุระทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นกำลังใจให้ฉันในวันที่ทั้ง
เหนื่อย ทั้งง่วง สุดท้ายเราก็ได้ใส่ชุดรับปริญญาถ่ายรูปพร้อมกันนะ (E:DK ฉันรู้ว่าแกรู้ อีอิ) ส่วน
เพื่อนอีกคนก็ แอ้ (เธอแหละ) ขอบคุณมากๆ นะที่แอ้ก็ห่วงเราไม่แพ้ใครเลย ขอบคุณที่ช่วยจัดการ
เรื่องยุ่งๆ อะไรที่แอ้ทำได้แอ้ช่วยเราหมดเลย รักนะหมู่มู๋ รวมถึง เพื่อนๆ วาทะรุ่น 8 ทุกๆ คนนะ

พี่ต๋อครับ มาร์ตินเรียนจบแล้วนะ เย้!!! วัช เกม วิน พี่จิ้ง พี่เทมส์ อร พี่เด็ด พี่ น้อง
อุ้ม น้องแนน น้องเป็น พี่ปาก บิ๊ก กิฟ&กอล์ฟ ขอบคุณมากๆ สำหรับกำลังใจที่มีให้ และมิตรภาพที่
ไม่เคยเสื่อมคลาย

พี่เอฟครับขอบคุณเป็นพิเศษเลยนะครับ ที่พี่ไม่เคยบ่นเหนื่อยที่ต้องเป็นกำลังให้
มาร์ติน ไม่เคยทิ้งมาร์ตินเลย จะจดจำน้ำใจ และความหวังดีที่มีให้น้องคนนี้ไว้ตลอดไป

ขอขอบคุณผู้ที่อนุเคราะห์การให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการวิจัยทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1	บทนำ..... 1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 6
	ปัญหานำวิจัย..... 6
	ขอบเขตของการวิจัย..... 6
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย..... 7
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 9
	ทฤษฎีวาทวิพากษ์แนวเรื่องเล่า (Narrative Criticism)..... 9
	วาททฤษฎีของปราชญ์ในยุคสมัยใหม่ (คริสต์ศตวรรษที่ 18)..... 16
	แนวคิดทฤษฎีดนตรีเกี่ยวกับเพลง..... 24
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 27
3	ระเบียบวิธีการวิจัย..... 30
	รูปแบบงานวิจัย..... 30
	เอกสารที่เกี่ยวข้องและกลุ่มตัวอย่าง..... 30
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 31
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล..... 35
4	ผลการวิจัย..... 36
	ส่วนที่ 1 ศึกษาจากกรอบแนวคิดวาทวิพากษ์แนวเรื่องเล่าของวาทศาสตร์..... 36

บทที่	หน้า
ครั้งที่ 1 ภาพยนตร์เรื่อง เวลาในขวดแก้ว.....	37
ครั้งที่ 2 ภาพยนตร์เรื่อง อนึ่งคิดถึงพอสังเขป.....	45
ครั้งที่ 3 ภาพยนตร์เรื่อง มือปืน 2 ศาละวิน.....	51
ครั้งที่ 4 ภาพยนตร์เรื่อง ม.6/2 ห้องครูวารี.....	60
ครั้งที่ 5 ภาพยนตร์เรื่อง เกิดอีกทีต้องมีเธอ.....	68
ครั้งที่ 6 ภาพยนตร์เรื่อง เจนนี่ กลางวันครบ กลางคืนคะ.....	73
ครั้งที่ 7 ภาพยนตร์เรื่อง จักรยานสีแดง.....	79
ครั้งที่ 8 ภาพยนตร์เรื่อง รัก-ออกแบบไม่ได้.....	87
ครั้งที่ 9 ภาพยนตร์เรื่อง กำแพง.....	95
ครั้งที่ 11 ภาพยนตร์เรื่อง สตรีเหล็ก.....	103
ครั้งที่ 12 ภาพยนตร์เรื่อง ตะลุมพุก มหาวาตภัยล้างแผ่นดิน.....	110
ครั้งที่ 13 ภาพยนตร์เรื่อง กุมภาพันธุ์.....	117
ครั้งที่ 14 ภาพยนตร์เรื่อง เดอะ เลตเตอร์ จดหมายรัก.....	126
ครั้งที่ 15 ภาพยนตร์เรื่อง เอ้อเธอ.....	132
ครั้งที่ 16 ภาพยนตร์เรื่อง โคตรรักเอ็งเลย.....	142
ส่วนที่ 2 นำผลการวิจัยที่ได้จากส่วนที่ 1 มาประมวลผลการวิเคราะห์สาระเนื้อหาของ การเล่าเรื่อง และการวิเคราะห์รูปแบบของการเล่าเรื่องในรูปแบบของเปอร์เซ็นต์...	153
ส่วนที่ 3 ศึกษาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากผู้ที่มีประสบการณ์ และมีความรู้ เกี่ยวกับเพลงประกอบภาพยนตร์.....	162
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	166
อภิปรายผลการวิจัย.....	170
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	174
รายการอ้างอิง.....	175
ภาคผนวก.....	178
ภาคผนวก ก.....	179
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	188